

IMDK 2024

Ivány Holli

témavezető: Radák Eszter

Lovehandles I. & II.

Munkáim fókuszában a női test áll, elsődleges célom közszemlére tenni a test olyan részeit, melyeket általában inkább eltakarnivalónak, elrejtendőnek vélünk.

Két munkámat szeretném ismertetni, melyek egymással összefüggnek, de önmagukban is értelmezhetőek. *Lovehandles* I. címet viselő munkám született meg először, ahol a női test zsírpárnái kerülnek fókuszba. A *lovehandle* angol kifejezés szó szerint szerelmi fogódzkodót, fogantyút jelent, a test húsos, puha kitüremkedéseinek szeretetteljes, humoros elnevezése. A cím egyfelől tükrözi a témához kapcsolódó ambivalens érzéseimet, gondolataimat, másfelől nézőpontomat közvetíti azzal, hogy beidézi az emberek közötti fizikai kapcsolatot: szexualitást és nem szexualitást, a *lovehandle* szóban megjelenik a tekintet (sajátunké, és másoké egyaránt) és az érintés.

Az elkészült művek egy textilből megvarrt női testet formálnak meg, ami emlékeztethet lenyúzott bőrre is, nincsenek kitömve, levehető-felvehető, bevonó, betakaró rétegek ezek. Ezekre a textilekre a *Lovehandles* I.-nél szintén textilből megvarrt, kávéval foltozott, gyöngyökkel kivarrt zsírpárnák kerültek, a *Lovehandles* II. esetében a soványabb párnáscskákra gyapjúból készített kiegészítő zsírok lettek helyezve, ezek a vágyott, mesterséges beavatkozással elhelyezett párnákat jelölik.

A textillel, gyöngyökkel, ötéssel való munka hagyományosan a női kézimunkák kategóriájába tartozott sokáig. A térbeli munkák anyaghasználat szempontjából egy nemekhez kötött hierarchiába voltak beoszthatóak: pl.: márvány, bronz férfias és ünnepélyes, ezzel szemben a textil nőies és alsóbbrendű. Rozsika Parker írja *The Subversive Stitch*¹ című könyvében, hogy a nőiesség ideológiájának megjelenése történelmileg egybeesett a művészet és a kézművesség szétválásával. Ezt a különválást Parker² a hímzés és a festészet összevetésével szemlélteti: a

a tevékenységek helyszíne, a tevékenységet végzők neme és a tevékenységért kapott juttatás szempontjaiból. Míg a festészetet a férfiak, nyilvánosság által hozzáférhető szférában pénzért végezték, addig a textilmunkákat nők, otthon, szeretetért hozták létre.

¹ Parker 2010, 5.

² Parker 2010.

A kézimunka kifejezés, a benne megjelenő *munka* szóval, (angolul is a hímzésre, gyöngyözésre stb. munkaként utalnak) magában rejti azt a sztereotípiát, hogy ezeknek az elkészítéséhez pusztán türelemre és kitartásra van szükség, nem sok másra. (Szemben mondjuk a festészettel) ³ Nem tekintették intellektuális tevékenységnek. A feminizmus második hullámában a női művészek azzal a szándékkal karolták fel ezeket a médiumokat, hogy átranzformálják az eddig behatárolóként, korlátozóként, lealacsonyítóként számon tartott művészeti formákat. Például Judy Chicago *The Dinner Party* című installációjában az asztalon minden terítékhez tartozott egy asztalterítő, amelyen a hímzés mennyisége és tányérhoz való közelsége a teríték tulajdonosa a neme miatt elszenvedett korlátozottságot kívánta szemléltetni.

Az ezt követő időszakban (poszt-feminizmusban) Tracy Emin vagy Louise Bourgeois már máshogyan használták ezeket a hagyományosan női művészeti médiumokat. Emin már nem a hímzés magasművészetbeli használatát kívánta legitimizálni, hanem azt mint kisajátított nyelvezetet működteti: ami eddig a szűzes, engedelmes, megfelelő viselkedés szimbóluma volt, azt most ő a saját, büntudat nélkül megélt szexualitásának kifejezésére használja.⁴ Louis Bourgeois munkáiban a textil a női szexualitással, a tudatalattival és a testtel hozható összefüggésbe.

Az én munkáimnál a textília lágysága, formálhatósága a női test ilyen tulajdonságaira utalnak, a gyöngyök, a gyapjú, a párnák a taktilitást fokozzák. A zsírpárnák kávéval történő festése a zsigeriséget, a testek organikusságából eredő 'tisztatlanságát' hívják elő.

A párnákként megjelenő zsírok követik a test formáját és úgy jelennek meg, ahogy an megtapasztaljuk őket a mindennapi életben. (Ellentétben azzal, ahogy mondjuk egy sebész látja operáció során.) Ezzel szemben az *épített* zsírok a *Lovehandles II.*-nél máshogy jelennek meg. Ezek szövetek a plasztikai sebész által, a nem kívánt helyekről leszívott zsírszövetek, amit (annak feldolgozása után) a kívánt helyre töltenek fel. Ezeket gyapjúból formáltam meg, egyrészt, hogy megkülönböztessem a másik fajta zsírpárnáktól, másrészt fontos volt, hogy ez egy organikus anyag, hiszen ezek a feltöltött zsírok is organikus, a páciens saját teste által létrehozott zsírok, de a formájuk már nem követi olyan autentikusan a test természetes formáját. A feltöltések helyei is árulkodóak, a mellen, fenéken, szájon, orcákon jelennek meg, ezek a helyek nemcsak a nemi jelleghez kapcsolódnak, hanem erogén zónák, illetve az orca és a száj teltsége a fiatalság, egészségesség, kíváncsiság szimbólumai is. Nem mellékesen jegyezném meg, hogy ezek a beavatkozások messze nem kockázat nélküliek, bár a hirdetések,

³ Parker 2010.

⁴ Emin, T. *Everyone I Have Ever Slept With 1963–1995*, 1995.

leírások, amiket elsősorban női magazinokban illetve a műtéteket elvégző orvosok honlapjain olvashatunk, a hangsúlyt a beavatkozás rövid időtartamára, hosszan tartó 'természetes' hatásra teszik. A 'szépülni vagy fiatalodni' vágyónak azonban a zsírembólia, nekrozis és idegsérülés esélyét is mérlegelnie kell.

A női test és hozzá fűződő komplikált viszonyok aspektusait számtalan női művész dolgozta fel, a már említett Louise Bourgeoise-on kívül megemlíteném Mari Katayama vagy Sarah Lucas munkásságát is. Lucas szintén a soft sculpture műfajában textillel, egyéb puha anyagokkal, otthon kéznél akadó talált tárgyakat beépítve készít térbeli műtárgyakat. Az ő teste a groteszk és a humoros találkozásánál jönnek létre.

A *Lovehandles* munkák elkészítésénél számomra is fontos volt a kettősség, az ambivalencia: egyfelől taszító az organikus részekre emlékeztető párnák szennyezettnek ható felülete, kitüremkedő szabálytalan formája, másrésztől szépséget látok a kávéfoltok akvarellre emlékeztető szétterülésében és a gyöngyök csillogásában, taktilitásában. Ez a kettősség a testi zsírral való kapcsolat kettősségét mutatja, egyfelől nélkülözhetetlen, életet megóvó, védő szerepe van, (természetesen csak egy bizonyos mértékig egészséges, a BMI és egyéb faktorokba most nem bonyolódnék bele) másrésztől azonban ütközik a társadalom szépségideáljával. Az egészséget védő szerepe valószínűleg nem szorul magyarázatra de a korra jellemző szépségideál fontosságát röviden megindokolnám. A szociális szükségletek a Maslow-i piramis harmadik szintjén vannak közvetlenül a fizikai biztonság után, de vitathatóan történelmileg a fizikai biztonság sokszor a szociális kapcsolatokon múltott: kirekeszt e a közösség vagy sem, elfogad e vagy sem. Tehát evolúciós szinten kódolva van, hogy mások külsőnkől alkotott véleménye sorsdöntő lehet. Bourdieu a *Férfiuralomban* pedig arról ír, hogy a nők saját testükhöz való viszonyulása túlmutat a szubjektív testképükön (hogyan látja magát a tükörben, *looking glass self*), az önbecsülést az alapján alkotják, hogy milyen összehatást gyakorol a testük a társadalomra (pl: kecses, szép, elegáns, esetlen etc.) Ennek a hatásnak a milyensége pedig a környezetükből (család, stb.) kapott objektív leírások, visszajelzések alapján kezd el megfogalmazódni. Tehát az ideálnak való megfelelés vágya egy mélyen internalizált folyamat.

Munkáimban ezeket a folyamatokat szeretném megkérdőjelezni és felfedni.

Bibliográfia

Könyvek:

Bourdieu, Pierre: Férfiuralom. Budapest, Napvilág, 2013.

Jones, Ann Rosalind and Stallybrass, Peter: Renaissance Clothing and the Materials of Memory. Cambridge, 2000.

Kalmár György: A női test igazsága. Kalligram, 2011.

Laquer, Thomas: A testet öltött nem. Új Mandátum, 2005.

McRobbie, Angela: The aftermath of feminism, London, Sage Publications Ltd., 2009.

Parker, Rozsika: The subversive stitch. London, I.B. Tauris & Co. Ltd, 2010.

Wolf, Naomi: A szépség kultusza. Budapest, Csokonai Kiadó, 1999.

Internetes források:

Behren, Edward: Barn stormer – Sarah Lucas talks shock tactics and country living
<https://www.apollo-magazine.com/sarah-lucas-interview-tate-britain/>
utolsó elérés: 2024.04.06.

Brown, Karen: Complications of facial autologous fat grafting.
<https://www.oaepublish.com/articles/2347-9264.2023.94>. utolsó elérés: 2024.04.06.

Graf, Stefanie: Everything You Should Know About Louise Bourgeois's Textile Art.
<https://www.thecollector.com/about-louise-bourgeois-textile-art/> utolsó elérés: 2024.04.06.